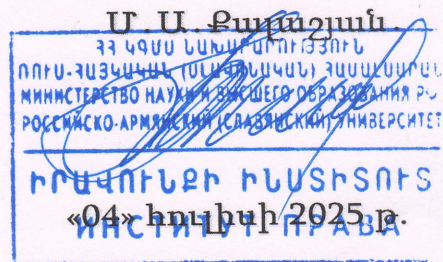

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ Ի. Գ. Պ., պրոֆեսոր, Թադևոսյան Լ. Զ.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ «Հանցագործությունների որակյալ հիմնական կանոններն ու սկզբունքները
(տեսության և պրակտիկայի խնդիրները)»

Մագիստրոս կրթական ծրագիր (հեռակա)՝ 042101.04.7

«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

Դասընթացի անոտացիան

Դասընթացը նվիրված է հանցագործությունների որակավորման հիմնարար սկզբունքների և կիրառական մեթոդների ուսումնասիրությանը: Այն ուղղված է հանցակազմի տարրերի բացահայտման, իրավաբանական որակման փուլերի, իրավական նորմերի մեկնաբանման և կիրառման հմտությունների ձևավորմանը: Ուսանողները կձևանթանան նաև օրենսդրական բացերի հաղթահարման և իրավական անորոշության պայմաններում իրավաչափ որոշումների կայացման պրակտիկ ձևերին:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Նպատակը՝

Ուսանողների մասնագիտական պատրաստվածության խորացում՝ հանցագործությունների որակման գործընթացի տեսական և գործնական հիմքերի ուսումնասիրությամբ:

Դասընթացի խնդիրները՝

1. Ուսումնասիրել հանցակազմի կառուցվածքը և տարրերը:
2. Վերլուծել հանցագործությունների իրավական որակման սկզբունքները:
3. Իմաստավորել իրավական նորմերի մրցակցության, բազմակիության և հանցակցության կարգավորումները:
4. Հիմնավորել իրավաբանական որակման ընտրությունը կիրառական իրավիճակներում:
5. Չարգացնել իրավաբանական փաստարկման և քննադատական մտածողության հմտություններ:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Դասընթացի օբյեկտը՝

Քրեական իրավունքի համակարգում հանցագործությունների իրավաբանական որակման գործընթացը, քրեաիրավական նորմերի

գործառույթային կիրառումը, ինչպես նաև օրենսդրական և դատական պրակտիկայում դրանց մեկնաբանումն ու գործարկումը:

Դասընթացի առարկան՝

Քրեաիրավական նորմերի կիրառմամբ հանցագործությունների որակման սկզբունքները, նորմերի մրցակցության, հանցակցության, բազմակիության, սուբյեկտիվ կողմի, սուբյեկտի և այլ տարրերի համադրման միջոցով հանցակազմի իրավաչափ վերլուծությունն ու գնահատումը՝ հիմնված տեսության, օրենսդրության և դատական պրակտիկայի վրա:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Դասընթացը նախատեսված է մագիստրոսական ծրագրի ուսանողների համար, ովքեր տիրապետում են քրեական իրավունքի ընդհանուր և հատուկ մասերի հիմնարար գիտելիքներին, կարողանում են կիրառել քրեաիրավական նորմերը և ունեն իրավաբանական մտածողության հիմքեր: Առաջարկվում է ուսանողներին, ովքեր անցել են քրեական իրավունքի ընդհանուր մասի դասընթացը և կարող են աշխատել իրավական տեքստերի և նախադեպային նյութերի հետ:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Գիտելիքները՝

1. Հանցագործությունների որակման տեսական հիմքերը և կառուցվածքային տարրերը
2. Իրավական նորմերի մրցակցության և բազմակիության տեսությունը
3. Քրեական իրավունքի ինստիտուտների փոխկապակցման մեխանիզմները

Հմտությունները՝

- Գիտելիքի կիրառման հմտություններ՝

1. Իրավական որակում իրականացնել գործնական իրավիճակներում
2. Վերլուծել նորմատիվ իրավական ակտերը՝ քրեաիրավական տեսանկյունից
 - Ընդհանրական իմացական հմտություններ՝
3. Քննադատել իրավական նորմերի կիրառման հիմնավորվածությունը
4. Ձևակերպել իրավական դիրքորոշում և հիմնավորել այն փաստական տվյալների հիման վրա

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)

- Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն՝

1. Իրավական խնդիրների վերլուծություն և ինքնուրույն որոշումների կայացում
2. Իրավական փաստարկված կարծիքի ներկայացում պրակտիկ և տեսական իրավիճակներում

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

- Դասախոսություններ՝ տեսական հարցերի ներկայացմամբ
- Սեմինարներ՝ գործնական վարժանքներով
- Տեսանյութերի դիտում և քննարկում
- Իրավական դեպքերի վերլուծություն (case-study)
- Ուսանողների անհատական և խմբային առաջադրանքներ

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «**Հանցագործությունների որակավորման հիմնական կանոններն ու սկզբունքները (տեսության և պրակտիկայի խնդիրներ)**» .. ակադեմիական կրեդիտ (108 ակադեմիական ժամ)

աշխատատարությամբ, որից 10 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար:

Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 1-ին ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում`	108
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում`	18
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում`	10
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	4
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում`	86
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում` (նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
Անփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Հանցագործության որակման տեսական և գործնական հիմնադրույթներ	10		1
Թեմա 2. Հանցակազմի տարրերի կառուցվածքն ու փոխազդեցությունը	10	1	1
Թեմա 3 Հանցավոր արարքների բազմակիության, մրցակցության և կումուլյացիայի ինստիտուտները	10	1	1
Թեմա 4. Սուբյեկտիվ կողմի դերը հանցանքի որակման ժամանակ	10	1	1
Թեմա 5. Հատուկ սուբյեկտի առկայությունը և իրավական հետևանքները	10	1	1
Թեմա 6. Որակման սխալների իրավական գնահատականը	10	1	1
Թեմա 7. Հանցանքի ձևի, փուլի և նպատակային կողմի նշանակությունը որակման մեջ	10	1	1
Թեմա 8. Հանցակցության դրսևորումները և դրանց իրավական որակումը	10	1	1
Թեմա 9. Քրեական քաղաքականության ազդեցությունը հանցագործությունների որակման վրա	10	1	1

Թեմա 10. Իրավակիրառման պրակտիկայի վերլուծություն և ուսանողական ամփոփում	8		1
Ընդամենը	108	8	10

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը (մանրամասն)

Թեմա 1. *Հանցագործության որակման fogյաբանությունը. տեսական և գործնական հիմնադրույթներ*

Որակման fogյաբանական բնույթը, նշանակությունը քրեաիրավական պրակտիկայում, որակման դասական մոդելներն ու դրանց քննադատությունը: Իրավական որակման դերակատարումը արդարադատության իրականացման գործընթացում:

Թեմա 2. *Հանցակազմի տարրերի կառուցվածքն ու փոխազդեցությունը*

Հանցակազմի օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ տարրերը. օբյեկտ, օբյեկտիվ կողմ, սուբյեկտ, սուբյեկտիվ կողմ: Նրանց փոխկապակցվածությունը և ազդեցությունը իրավական որակման արդյունքի վրա:

Թեմա 3. *Հանցավոր արարքների բազմակիության, մրցակցության և կումուլյացիայի ինստիտուտները*

Նորմերի և պատիժների մրցակցություն, հանցանքների բազմակիություն, կումուլյացիայի և մոնոպոլիզացիայի մեթոդներ: Հիմնական սկզբունքներ՝ միակ պատիժ և մի քանի հանցանք:

Թեմա 4. *Սուբյեկտիվ կողմի դերը հանցանքի որակման ժամանակ*

Նախասահմանված դիտավորության և անզգուշության տարբերակում, հանցավոր նպատակների, դրդապատճառների և մտադրության դերը որակման շրջանակներում:

Թեմա 5. *Հատուկ սուբյեկտի առկայությունը և իրավական հետևանքները*

Ով է հատուկ սուբյեկտը, ինչպե՞ս է նրա կարգավիճակը ազդում հանցանքի որակման վրա: Պաշտոնատար անձ, զինվորական, անչափահաս, հոգեկան խանգարում ունեցող և այլ կարգավիճակներ:

Թեմա 6. Որակման սխալների իրավական գնահատականը

Քրեական գործի վարույթում սխալ որակման հետևանքները, արդարացման, վերաորակման կամ գործի կարճման հիմքեր: Հիմնավորվածության ստուգման մեխանիզմներ:

Թեմա 7. Հանցանքի ձևի, փուլի և նպատակային կողմի նշանակությունը որակման մեջ

Ավարտված և չավարտված հանցանքներ, նախապատրաստություն և փորձ: Նպատակի և արդյունքի ոչ համադրության ազդեցությունը իրավական որակման վրա:

Թեմա 8. Հանցակցության դրսևորումները և դրանց իրավական որակումը

Մասնակիցների դերակատարությունը (կազմակերպիչ, կատարող, օժանդակող, դրդող), բազմակողմ հանցակցություն, տարաբնույթ մեղավորություն՝ որպես որակման հիմք:

Թեմա 9. Քրեական քաղաքականության ազդեցությունը հանցագործությունների որակման վրա

Օրենսդրական փոփոխությունների և արդի քրեական քաղաքականության ազդեցությունը որակման պրակտիկայի վրա: Կրիմինալիզացիա, ապաքրեացում, դեկրիմինալիզացիա:

Թեմա 10. Իրավակիրառման պրակտիկայի վերլուծություն և ուսանողական ամփոփում

Դատական պրակտիկայից վերցված գործերի վերլուծություն: Ուսանողների կողմից առաջարկված որակման օրինակների քննարկում, քննադատություն և ամփոփում:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

☰ Հիմնական գրականություն՝

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (վերջին փոփոխություններով)
2. Սողոմոնյան Ա., «Քրեական իրավունքի ընդհանուր մաս», Երևան, 2021
3. Հարությունյան Գ., «Հանցագործության հասկացությունը և հանցակազմի կառուցվածքը», Երևան, 2019
4. Գալստյան Ա., «Որակման իրավական հիմքերը», Երևան, 2022
5. Ս. Մարկոսյան, «Քրեական իրավունքի սկզբունքները», 2020

☐ Լրացուցիչ գրականություն՝

1. ՄԻԵԴ վճիռներ՝ 6-րդ և 7-րդ հոդվածների մեկնաբանությամբ
2. ՌԴ քրեական օրենսգիրք և համապատասխան գիտական մեկնաբանություններ՝ համեմատական վերլուծության նպատակով
3. ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի և Սահմանադրական դատարանի նախադեպային որոշումներ
4. Գիտական հոդվածներ հանցագործությունների որակման վերաբերյալ («Իրավաբանական հանդես», «Հայաստանի իրավաբան» և այլ աղբյուրներ)